

Mainiompi Laitila

Laitilan asiakaslehti 2024

Pirjo Koski bongaa revontulia öisin s. 4

Ukrainalaislapset
kotoutuvat koulutielle s. 12

Jazzkukko on täyden
kympin festivaali s. 10

Includes English
Summary s. 25

Резюме українською
мовою, стор. 26

Päätoimittaja: Lauri Kattelus
Toimitus ja taitto: Mainostoimisto SST Oy
Julkaisija: Laitilan kaupunki,
PL 25, 23801 Laitila, p. 02 850 11
www.laitila.fi

Yhteisössä on voimaa – ja tunnetta

Yhdessä tekemisen ja olemisen tunne on yksilön ja yhteisön elinehto. Epävarmoina aikoina sen merkitys korostuu entisestään. Laitilassa yhteisöllisyydellä on vahva perusta, ja meillä yhdessä tekeminen kasvaa ja muuttuu ajan mukana.

Siitä vahva osoitus on tapa, jolla laitilalaiset ovat ottaneet vastaan uudet asukkaansa, kaukaakin tulleet. Muualta muuttaneiden lämmin vastaanotto ja heille tarjottu tuki on tärkeä osa kotoutumista – sitä, että yksilö tuntee olevansa osa jotakin yhteistä. Laitilaan vasta perustettu monikulttuurisuusneuvosto edistää maahanmuuttajien solahdamista osaksi laitilalaista arkielämää.

Lapsissa on tulevaisuus, ja siksi lasten kotoutumista ei sovi unohtaa. Kappelimäen koulun perusopetukseen valmistavassa opetuksessa harjoitellaan suomen kieltä, arjessa pärjäämistä ja muita koulussa tarvittavia taitoja. Valmistavasta opetuksesta on saatu hyviä tuloksia, ja oppilaiden taidot ovat karttuneet kohisten.

Lasten hyväksi työtä tekevät myös Laitilan perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen osajat **Lotta Stenij**, **Juha Into** ja **Riikka Kuoppa**. Kolmikko painottaa hyvinvoivan henkilöstön ja sujuvan yhteistyön merkitystä laadukkaan kasvatusta- ja koulutuksen kannalta.

Yhteistyö on tärkeää myös Laitilan kummikiekkoilija **Amanda Julkusele**, jolle tiimipelaaminen ja hyvä joukkuehenki ovat olennainen osa lajia. Myös revontuliharrastaja **Pirjo Koski** tuntee tiimityön merkityksen – sen avulla löytyi jopa uusi revontulimuoto!

Yhteisöllisyys ja yhteen hiileen puhaltaminen on enemmän kuin osiensa summa. Sen avulla syntyy hyvää, jota ei voi euroissa mitata. Kaupunginjohtajana haluan kiittää kaupungin henkilöstöä, joka omalla panoksellaan huolehtii yhteistyön sujuvuudesta sekä siitä, että Laitila on meille kaikille hyvä paikka asua ja elää.

Käännettään yhdessä katse kanssakulkijaan, toivotetaan hymyllä tervetulleeksi. Pienelläkin eleellä voi olla suuri merkitys.

Lauri Kattelus
kaupunginjohtaja

Sisällys

Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistus s. 3

Taivaan tulien tyttö s. 4

Laitilan mainioimmat s. 6

Leijona Laitilasta s. 8

Meillä tapahtuu s. 10

Koulutielle kotoutuminen on kielestä kiinni s. 12

Mainiot palvelut s. 15

Kuulumisia kaupungilta s. 16

Mainiampi yrittäjä Petteri Soinu s. 20

Elinvoimaa ja hyvinvointia edistävä Laitila s. 22

Kuntalaiskysely s. 23

Sanaristikko s. 24

English Summary s. 25

Резюме українською мовою, стор. 26

”Ajamme laitilalaisten asiaa”

Laitilassa valmistaudutaan ensi vuonna koittavaan TE-uudistukseen. Tahtotilana on järjestää kaupungin työllisyyspalvelut itsenäisesti.

Turun alue tulee olemaan kunnamäärällisesti suurin työllisyysalue. Työllisiä alueella on yli 200 000, kertoo Laitilan työllisyys ja maahanmuuttopäällikkö Eila Pappila.

Työ- ja elinkeinopalvelut siirtyvät valtiolta kunnille ensi vuonna. Uudistuksen myötä Laitila liittyy Turun työllisyysalueeseen, johon tulee kuulumaan 23 varsinaissuomalaisesta kunnasta. Turun kaupunki toimii alueen vastuukuntana, ja osa tehtävistä siirtyy alueen muille kunnille.

Missä muutoksen kanssa mennään tällä hetkellä, Laitilan työllisyys- ja maahanmuuttopäällikkö **Eila Pappila?**

– Nyt olemme tehneet yhteistyösopimuksen Turun työllisyysalueen kanssa ja se on lähtenyt valtiolle käsittelyyn. Turku oli Laitilalle paras vaihtoehto monen yhteistyökuvion kautta, Pappila kertoo.

”TUNNEMME PARHAITEN ALUEEMME”

TE-palveluiden uudistus on osa hallituksen työllisyystoimien kokonaisuutta. Sen

tarkoituksena on tehostaa työllisyyspalveluja tuomalla ne lähemmäs kuntalaisia. Taustalla on ajatus, että oma kunta tuntee parhaiten asukkaansa ja paikallisen elinkeinoelämän, jolloin työnhakijat ja yritysasiakkaat saavat paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluja.

Pappilan mukaan Laitila on tuonut vahvasti esille halunsa järjestää kaupungin työllisyyspalvelut itsenäisesti.

– Meillä on vahva ajatus siitä, että tuntemme parhaiten oman alueemme ja sen yritykset sekä ihmiset. Pystymme siis miettimään paikallisia tarpeita ja ratkaisuja sen mukaan, mikä on meille parasta.

ARVOKASTA KOKEMUSTA KUNTAKOKEILUSTA

Kun työllisyyspalveluilla on välitön yhteys yrityksiin esimerkiksi elinvoimatoimen kautta, yritysten ja työnhakijoiden on helpompi kohdata ja työn löytää tekijänsä. Pappilan mukaan Laitilassa on jo lähdetty kehittämään yhteistyötä elinvoimapalveluiden kanssa.

– Työllisyyspalveluiden virkailijat pääsevät tutustumaan paikallisiin yrityksiin

ja osaavat näin kertoa hakijoille firmasta sekä avoimesta työpaikasta. Olemme saaneet tästä todella hyvää palautetta.

Laitila on ollut mukana työllisyysedistämisen kuntakokeilussa vuodesta 2021. Kokeilussa osa Laitilan työnhakijoista siirtyi kaupungin tarjoamien työ- ja elinkeinopalveluiden piiriin. Pappilan mukaan kuntakokeilu on ollut hyvä tilaisuus valmistautua tulevaan muutokseen.

– Olemme saaneet arvokasta kokemusta ja ymmärrystä siitä, mitä TE-palveluiden järjestäminen vaatii. Nyt emme ole suuren tuntemattoman edessä vaan jo tuttua asiaa käsittelemässä.

PALVELUT OMAAN KUNTAAN

Työnsarkaa riittää silti. Turun työllisyysalueella toimii parasta aikaa useita työryhmiä valmistelemaan tulevaa uudistusta. Laitilastakin on monta työntekijää kiinni valmisteluissa.

– Ajamme laitilalaisten asiaa, jotta saisimme palvelut omaan kuntaan ja voisimme palvella ihmisiä ja yrityksiä kasvokkain omilla kulmilla. Se on johtoajatus, jolla menemme eteenpäin, Pappila tuumaa.

Revontulien lisäksi Pirjo Koski kuvaa ukkosia, haloilmiöitä ja kesäisin valaisevia yöpilviä.

Taivaan tulien tyttö

Pirjo Koski viettää yöt revontulia valokuvaten. Harrastus löytyi sairastumisen kautta ja johti uuden revontulimuodon löytymiseen.

Laitilalaisen **Pirjo Kosken** kiinnostus luonnonilmiöitä kohtaan heräsi varhain. Koski muistelee olleensa vasta 2-vuotias, kun hän meni isänsä kanssa ulos katsomaan ukonilmaa.

– Katsoin salamointia isän sylistä. Mummi huusi ikkunasta, että tulkaa sisälle senkin hullut, mutta isä vain vastasi, että bongamme nyt salamoita, Koski nauraa.

Myös elämänsä ensimmäiset revontulet Koski näki isänsä seurassa Lapissa. Kuusi-vuotias pikkutyttö ajatteli tuolloin, että tämä on pakko kokea uudestaan.

– Meni kuitenkin pitkään ennen kuin huomattiin, että etelässäkin voi nähdä revontulia. Aiemmin ajateltiin, että se on mahdollista vain pohjoisessa.

YÖKUVAAJAKSI SAIRASTUMISEN KAUTTA

Koski alkoi valokuvata luontoa ja eläimiä vuonna 2008, kun hän sai lahjaksi järjestelmäkameran. Kuvauskohteeksi valikoitui usein oma hevonen mutta myös joutsenet, harmaahaikarat ja merikotkat.

– Seurailin taivaan tapahtumia. Revontulia ja muita luonnonilmiöitä päädyin kuitenkin kuvaamaan vasta vuosia myöhemmin, sairastumisen kautta, hän kertoo.

Vuonna 2012 Koski alkoi kärsiä mystisiä kivuista pään, kasvojen ja suun alueella. Erityisesti kylmä ja tuuli pahensivat oireita. Jos hän oli pihalla tuulessa, sietämätön päänsärky iski viimeistään seuraavana yönä.

Oireet johtivat masennukseen, jonka Koski selätti vasta pari vuotta myöhemmin. Sittemmin hänellä on diagnosoitu sekä sarjoittaisia päänsärkykohtauksia aiheuttava Hortonin syndrooma että kolmoishermostösärky.

– En pystynyt enää liikkumaan ulkona päiväsaikaan, jos sää oli kylmä tai tuulinen. Pian kuitenkin huomasin, että tuuli usein laantuu yöksi. Niinpä pakkasin kamerasin mukaan ja lähdin liikkeelle eräänä revontuliyönä, Koski muistelee.

Sinä yönä hän näki revontulia ensimmäisen kerran lapsuutensa ja nuoruutensa jälkeen. Untamalan peltoaukealla vietetty ilta oli Kosken mukaan uskomaton.

– Ystäväni kehui tuona iltana ottamiani

kuvia, ja aloin miettiä, kannattaisiko ryhtyä yökuvaajaksi. Pian hankinkin siihen sopivaa optiikkaa.

UUSI REVONTULIMUOTO LÖYTYI

Koski alkoi myös tutkia luonnonilmiöitä ja itseopiskella revontulitietoutta, vaikka päänsäryt koettelivat keskittymiskykyä. Hän liittyi myös revontuliharrastajien Facebook-ryhmään.

– Sitten lietalainen harrastaja **Matti Heilin** otti yhteyttä ja kysyi, haluaisinko oppia lisää revontulista. Olenkin opetellut lähes kaiken tietämäni hänen avullaan. Siinä on ollut mukana paljon yritystä ja erehdystä, Koski naurahtaa.

Vuonna 2018 ilmestyi laskennallisen avaruustieteen professori **Minna Palmrothin** julkaisema kirja nimeltä Revontulibongarin opas. Pirjo Koski oli mukana oppaaseen liittyvässä työryhmässä, joka valitsi kuvia teokseen. Kuvia luokitellessa harrastajat toivat esille, että yhdelle kuvien revontulimuodolle ei löytynyt sopivaa luokkaa.

– Tuolloin sivuutimme tämän epätavallisen, vaakaraidallisen muodon, mutta hyvin pian se tuli vastaan uudelleen. Kuvasin ilmiön heti kirjan julkaisun jälkeen Laitilassa samaan aikaan, kun toinen harrastaja kuvasi sen pohjoisessa, Koski kertoo.

Ilmiötä alettiin selvittää valokuvien ja tieteellisen tutkimuksen keinoin. Kävi ilmi, että kyseessä todella oli aiemmin luokittelematon revontulimuoto. Ilmiö sai nimekseen dyynit Pirjo Kosken ideoimana – hänen isänsä oli kutsunut revontulimuotoa tällä nimellä jo aiemmin.

– Asia lähti etenemään hirveänä mylläkänä. Kun uuden revontulimuodon löytyminen julkaistiin poikkitieteellisessä AGU Advances -lehdessä, uutinen levisi ympäri maailman ja onnitteluja sateli, hän muistelee.

Tähtitieteellinen yhdistys Urso ry palkitsi Kosken ja kolme muuta harrastajaa uuden revontulimuodon löytymiseen johtaneista havainnoista ja työstä. Koski arvelee, että dyynien löytymisen kasvatti revontulibongauksen suosiota räjähdysmäisesti.

– Kun aloitin tämän harrastuksen, meitä oli noin 500 koko maassa. Nykyään Facebookin revontuliharrastajien ryhmässä on noin 30 000 jäsentä.

TAKAPIHALLA TAPAHTUU IHMEITÄ

Kun sää on kirkas, Koski lähtee revontulijahtiin aina olon salliessa. Jos sataa tai tuuli on erityisen kylmä, retket jäävät väliin.

– Oireeni aktivoituvat silloin, ja pahimmillaan kipujaksot voivat viedä neljän seinän sisälle viikoksi.

Revontulet ovat Kosken mukaan aktiivisimmillaan syyskuusta maaliskuuhun. Hän viettää niiden parissa jopa kuusi tuntia kerrallaan, mutta valokuvaus vie vain pienen osan ajasta.

– Loppuajan vain katselen ja nautiskelen näytelmästä, Koski tuumaa.

Hän kertoo nähneensä revontulia Utsjoella asti, mutta pitää eteläisessä Suomessa näkyviä ilmiöitä kiehtovampina etenkin tutkimuksellisesti.

– Täällä näkyy harvinaisuuksia, jotka pohjoisessa jäävät muiden alle. Miksi pitäisi kään lähteä kauemmas, kun kirjaimellisesti takapihalla tapahtuu ihmeitä, Koski kysyy.

VALOSAASTE UHKAA LUONTOA

Parhaita paikkoja revontulien bongaukseen ovat Kosken mukaan pohjoisen suuntaan avoimet pellonreunat. Luonnon valoilmiot näkyvät sitä paremmin, mitä pimeämpää on. Koski onkin huolissaan lisääntyvästä valosaasteesta.

– Mikäli valosaaste jatkaa kasvuaan, al-

Laitila on mahdollisuuksien paikka kaikessa luontoon liittyvässä.

kavat revontulialueet olla meillä todella vähissä. Valosaaste on todellinen ongelma myös luonnolle, sen eläimille, linnuille ja hyönteisille. Valo sotkee niiden biologisen kellon, kun yö yllättäen vaihtuu päiväksi.

Valosaasteesta on Kosken mukaan vakavaa haittaa myös maanviljelylle, kun keinovalon houkuttelemat hyönteiset eivät löydä tietään pelloille.

– Kyseessä on mielestäni todellinen uhka. Nykypäivänä valo voi ajastaa sammumaan yöksi, ja jos oikeasti välittää luonnosta, tämän vaivan kyllä näkee, hän vetoaa.

Lisääntyvästä valosaasteesta huolimatta Laitila on luonnonystävälle mitä mainioin paikka asua ja elää.

– Laitila on mahdollisuuksien paikka kaikessa luontoon liittyvässä. Täällä on maailman parhaat ulkoilu ympäristöt, ja vähällä vaivalla pääsee mahtaviin maisemiin, Koski kehuu.

Pirjo Kosken revontulikuvia on julkaistu muun muassa kirjoissa, aikakausi- ja sanomalehdissä sekä Ursan blogisivulla.

Laitilan MAINIOIMMAT

Kuva: Coreplast Laitilan arkisto.

Kansainvälistymispalkinto Dewaco Oy:lle

Dewaco Oy on saanut WTC (World Trade Center) Turun myöntämän kansainvälistymispalkinnon. Dewaco valmistaa Dewa-merkkisiä lietteenkäsittelylaitteita, jotka ovat tärkeä osa juoma- ja jätevedenpuhdistamojen prosessia.

– Palkinnon saaminen tuntui todella hienolta, ja olen siitä äärimmäisen iloinen sekä ylpeä. Palkinto on hieno kunnianosoitus siitä työstä, osaamisesta sekä innosta, jolla dewacolaiset luovat joka päivä puhtaampaa tulevaisuutta tuotteidemme kautta, kommentoi Dewacon toimitusjohtaja **Riku Granberg**.

Dewacon tuotteista 95 % menee vientiin. Granberg kokee Laitilan olevan kansainvälistymistä tukeva kaupunki.

– Meidän toimintamme kannalta oleellista on, että kaupunki haluaa ymmärtää yrityksiä ja tukea niiden tarpeita. Meillä on tämän suhteen vain positiivisia kokemuksia, Granberg toteaa.

Kuluva vuosi tuo mukanaan uusia tuulia Dewacolle. Hallissa uusitaan valaistusta ja pinnoitetaan lattiaa. Laajemmassa kuvassa työstössä on myös yrityksen strategia, joka tuo varmasti mukanaan jotakin uutta.

Coreplast Laitila on energiahii-lineutraali

Coreplast Laitila Oy on päässyt alkuvuoden aikana tavoitteeseensa eli energiahii-lineutraaliksi. Coreplast on muun muassa tehnyt energiaa säästäviä koneinvestointeja sekä valaissut koko tehtaan led-valoilla. Lisäksi tehtaassa on panostettu raaka-ainekuivaamon uusintaan, joka on tuonut osaltaan energiasäästöjä.

– Suunnitelmassa on muitakin energiansäästöön tähtääviä investointihankkeita, mutta niistä ei ole vielä enempää kerrottavaa, toteaa Coreplastin toimitusjohtaja **Mikko Toivonen**.

Ohikulkijoille näkyvimpänä investointina on aurinkovoimala. Coreplast osti kaupungilta viereisen teollisuustontin ja rakennutti siihen maa-asenteisen aurinkovoimalan kesällä 2023.

– Kaikki yhteistyö kaupungin kanssa on sujunut erinomaisesti, Toivonen kertoo.

ENERGIAINVESTOINNEISSA EI OLE KYSE VAIN RAHASTA

Energiainvestoinnit ovat olleet yhtiössä merkittäviä, eikä kaikkia investointeja ole Toivosen mukaan tehty yksistään taloudellisessa mielessä. Toivonen näkee, että investoinneissa on myös kyse yhteiskuntavastuusta.

– Toivomme, että alueen muutkin yritykset tekevät vastaavia energiainvestointeja.

Saloniemen tila vuoden yritykseksi

Saloniemen tila on valittu Laitilan vuoden yritykseksi. Tilan emäntä **Riitta Saloniemmi** on iloinen palkinnosta.

– Hienoa, että nykyään arvostetaan myös pieniä yrityksiä eikä vain isoja kasvuyrityksiä, Saloniemmi toteaa.

Tilan mainoslauseena on “Suomen alkuperäistä tahdonvoimaa”. Tahdonvoimaa onkin Saloniemen mukaan tarvittu.

– Meillä ei ole kasvuhaaveita, vaan tarkoitus on olla työpaikka, missä meillä kaikilla olisi hyvä olla, Saloniemmi summaa.

Artex pesiytyi Laitilaan

Julkisen liikenteen istuimia saneeraava ja valmistava Artex Oy on perustanut Laitilaan Suomen yhtiönsä. Laitilassa muun muassa kunnostetaan istuimia, tehdään verhoiluja sekä valmistetaan istuimien pehmustemuovit koko konsernille.

Artex Suomen toimitusjohtana toimivan **Mikko Poutasen** mukaan Artex on alallaan merkittävä toimija sekä Suomessa varmasti kiinnostava yhtiö.

– Tulevaisuudessa Laitila saattaa toimia Suomen pääkonttorina, Poutanen kertoo.

VANHASSA VARA PAREMPI

Ruotsalainen Artex panostaa etenkin istuimien kunnostukseen. Vanhojen penkkien kunnostaminen on ekologisempaa ja usein myös asiakkaalle edullisempaa. Pai-

kallinen kunnostaminen tukee myös ekologista ajattelua.

– Koitamme aktiivisesti painaa hiilijalanjälkeä alas.

LAITILASSA OSAAMISTA JA YRITYSMYÖNTEISYYTTÄ

Artex päätyi Laitilaan, sillä alueella on saatavilla valmiiksi alan osaamista sekä laitteistoa. Laitila on myös osa hyvää keskittymää, muun muassa autotehtaan ja sen toimijoiden läheisyyden vuoksi.

Sopiva tila löytyi Laitilan elinvoimapäällikön vihjeestä. Poutanen kiittelee mutkaton yhteistyötä.

– Laitilasta löytyy yrittäjämönteisyyttä. Tänne oli helppo tulla, Poutanen summaa.

Anna-Kaisa Isotupa on Mainiimpi nuori yrittäjä

Laitilan yrittäjien Mainiimpi nuori yrittäjä **Anna-Kaisa Isotupa** on otettu palkinnosta.

– Tässä on hyvällä buustilla tehty kovasti hommia kohta kuusi vuotta, niin onhan tämä upea tunnustus ja antaa lisävirtaa tuleviin koitoksiin, Isotupa kertoo.

Isotupa perusti Sisustuspisteen vuonna 2018. Sisustuspisteen muovaaminen oman näköiseksi sekä liiketoiminnan kehittäminen oman mielen mukaisesti ovat olleet Isotuvan unelmatyötä.

Ihanat asiakkaat ja kollegat, erilaiset työpäivät sekä alati muuttuva ja kehittyvä ala ovat inspiroineet Isotupaa. Suhdanneherkkä rakennusala on kuitenkin pistänyt yrittäjän myös tarkastelemaan tulevaa vuotta.

– Toistaiseksi rakentajia sekä remonttoijia on ollut mukavasti liikkeellä. Olemme aina pyrkinet vastaamaan asiakkaiden kysyntään, eikä kuluva vuosi toivon mukaan ole tämän suhteen poikkeus.

Uusien omakotitalotonttien kauppaa on tehty monen kanavan voimin

Syksyllä aloitettu tonttimarkkinointikampanja on tavoittanut ihmisiä läheltä ja kaukaa ja saanut medianäkyvyyttäkin runsaasti. Laessaaren uusia kaavoitettuja tontteja on markkinoitu ”Vuoden kananmunat kaupan päälle” -kampanjan voimin yhteistyössä paikallisen Viestintätoimisto Valoan kanssa. Kampanjan aikana on toteutettu laajan some- ja Google-markkinoinnin tukemana mainosvideo sekä uudistettu kaupungin tonttisivustoa.

Joulun alla lähetettiin 1 036 entiselle asukkaalle postikortti, jossa kerrottiin vanhan kotikaupungin uusista tuulista. Kampanja on näkynyt myös Laitilan, Turun ja Rauman alueen tienvarsilla, Föli-bussien kyljissä, MTV-kanavalla sekä omalla messupaikalla Turun Rakennusmessuilla.

Leijona Laitilasta

Laitilan kummipelaaja Amanda Julkusen haave toteutui tammikuussa 2024. Hän sai kunnian edustaa Suomea Tyttöleijonien riveissä MM-kisoissa Sveitsissä. Vaikka mitalia ei tullut, oli kokemus kasvattava. 17-vuotiaan jääkiekkolupauksen elämässä on vuodessa tapahtunut paljon, muun muassa muutto omaan asuntoon sekä tunnustus, joka yllätti.

Jääkiekko on vienyt **Amanda Julkusen** Laitilasta Turkuun. Hän siirtyi viime vuonna Rauman Lukosta Turun Palloseuraan. Aiemmin pelaaminen onnistui Laitilasta käsin, mutta nyt muutto Turkuun oli välttämätön. Samalla löytyi ensimmäinen oma asunto. Amandan elämä pyörii jääkiekon ympärillä.

Kerttulin urheilulukio tekee aktiivisen jääkiekon pelaamisen mahdolliseksi. Lukujärjestyksestä on lohkaistu reilusti aikaa treeneille ja pelireissuille. Samalla ylioppilastutkinnon suorittaminen tapahtuu hieman armollisemmassa kolmen ja puolen vuoden ajassa. Vapaa-aikaa jää vähän.

KIITOLLINEN KUMMIPELAAJA

Itsenäinen elämä ja arki on rullannut tiiviistä kalenterista huolimatta hyvin, ja Turku on ottanut nuoren kiekkoilijan hyvin vastaan. Jääkiekkouran jatkuminen on vaatinut tietysti tukea. Laitilan kummipelejä Amanda saa kaupungilta tukea samalla vieden Laitilaa maailmalle.

– Tämä on tosi hieno juttu, että Laitilan kaupunki mahdollistaa mulle pelaamisen. Mulle on tosi hienoa saada edustaa Laitilaa, Amanda sanoo.

Amanda tunnetaan moniruokaisuudestaan urheilulajien suhteen. Jääkiekon ohella on tullut pelattua aktiivisesti ringetteä

sekä erilaisia pallolajeja, kuten pesäpalloa, jalkapalloa ja salibandya. Lista on hengästyttävä. Lopulta kuitenkin lätkä vei voiton.

– Tämä ei olisi ollut mahdollista, jollei Laitilasta olisi löytynyt niin hyviä harrastusmahdollisuuksia, Amanda kiittelee.

– Kyllä tämän lajin vauhti vei mukanaan. Jääkiekko on monipuolinen laji. Pystyy treenaamaan monipuolisesti voimaa, nopeutta ja lajitaitoa, Amanda perustelee lajivalintaansa.

TIIMIPELAAMINEN INNOSTAA

Tärkeää Amandalle on myös jääkiekon yhteisöllinen luonne ja tiivis joukkuehenki. Tiimipelaaminen on innostavaa.

– Joukkue antaa ihan oman energiansa pelaamiseen, Amanda sanoo.

Amanda kertoo viihtyneensä hyvin aiemmassa seurassaan Rauman Lukossa, mutta myös Turku on kohdellut häntä hienosti.

Mulle on tosi hienoa saada edustaa Laitilaa.

– Meillä on todella hyvä joukkue ja joukkuehenki. Täällä on hyvät mahdollisuudet kehittyä. Kaikki puskevat toisiaan eteenpäin joka päivä, hän kuvaa uutta seuraansa.

Mahdollisuus päästä edustamaan Suomea Tyttöleijonien paidassa oli Amandalle iso juttu. Hän myöntää, että tietysti kotiin olisi ollut komea tulla mitali kaulassa, mutta neljänten sijaan oli nyt tyytyminen. Taso kisoissa oli todella kova.

– Äärimmäisen suuri kunnia. Kun siitä on pikkutyöstä asti haaveillut, niin olihan se hienoa päästä arvokisoissa pukemaan leijonapaita päälle. Hienot pari viikkoa, Amanda kuvailee.

– Puolivälierän voittaminen Slovakiaa vastaan, kun se kirkastui, että ollaan mitaleista pelaamassa, oli tosi hienoa. Kaikki antoivat itsestään 110 prosenttia.

Amanda Julkunen

- Ikä: 17
- Joukkue: TPS
- Pelipaikka: hyökkääjä
- Tehopisteet 2023: 4+3
- Otteluita maajoukkueessa: 23
- Kätisyys: left
- Vahvuudet jääkiekkoilijana: aktiivinen luistelu, työteliäisyys ja puolustuspelaaminen

TAVOITTEENA KASVAA JA KEHITTYYÄ PELAAJANA

Tammikuiset MM-kisat Tyttöleijonissa jäivät Amandalle viimeiseksi, sillä hän täyttää tänä vuonna 18, mikä tarkoittaa sitä, että seuraavaksi vuorossa olisi naisten maa-joukkueessa edustaminen. Maa-joukkueeseen pääseminen ei kuitenkaan ole mikään läpihuutojuttu, mutta se on haave ja tavoite, joka toivottavasti lähivuosina täyttyy.

Täysi-ikäistyminen ei tunnu Amandasta suurelta loikalta. Hän on tottunut omillaan asumiseen, kurinalaiseen treeni- ja opiskelurutiiniin, ja hän pelaa jo nyt naisten liigassa.

Tulevaisuuden tavoitteisiin Amandalla maa-joukkueeseen pääsemisen lisäksi kuuluu tietenkin kehittyminen jääkiekkoilijana aina paremmaksi ja paremmaksi. Amanda ei vielä murehdi opintojen jatkamista ylioppilastutkinnon jälkeen. Juuri nyt jääkiekko on kaikki kaikessa.

– Jos opinnot voisi yhdistää pelaamiseen, se olisi hyvä, hän pohtii.

Levätäkin täytyy. Maanantait ovat kiireisen lukio- ja jääkiekkoarjen keskellä vapaita. Silloin ehtii rentoutumaan ja näkemään kavereita. Myös kävelylenkit ovat aina olleet Amandalle tärkeä tapa nollata pää.

KOTI TURUSSA, SYDÄN LAITILASSA

Tiivis peliaikataulu viikonloppuisin tarkoittaa sitä, että perheen tapaaminen Laiti-

lassa ei onnistu niin usein kuin hän toivoisi. Lomilla hän pyrkii kuitenkin käymään kotiseudullaan.

– Perhe, kaverit ja kaupungin maanläheisyys, Amanda listaa itselleen rakkaita asioita Laitilassa.

Eikä Laitilakaan Amandaa ole unohtanut, päinvastoin. Laitilan kummipelaajuiden lisäksi Amanda palkittiin vuonna 2023 Laitilan vuoden urheilijana.

– Siis se tuli mulle ihan täytenä yllätyksenä, iloitsee Amanda.

– Hienoa tulla valituksi. Olin tosi otettu siitä. Uskon sen olleen osoitus siitä, että olen ollut monipuolisesti mukana Laitilassa harrastustoiminnassa.

Amanda painottaa, että kokoonsa nähden Laitilan harrastusmahdollisuudet ovat todella monipuoliset.

– Hyvä jäähalli, hyvä uimahalli, monitoimihalli, pesäpallokenttä, hän listaa.

– Hienoa että kaiken ikäisille pystytään tarjoamaan harrastusmahdollisuuksia ihan laidasta laitaan. Jokaiselle löytyy oma porukka sieltä. Lajeja voi myös yhdistellä, joten nuorena ei tarvitse tehdä päätöstä, minkä lajin valitsee. Voi kokeilla, mistä tykkää. Rohkeasti vaan uusia juttuja kohti.

Menestys ei synny tyhjiössä. Amanda on kiitollinen saamastaan tuesta.

– Yksi isoimpia tekijöitä itselle on ollut se, että Laitilassa on pystynyt käymään hyvän junioripolon lajissa kuin lajissa. Hienoa myös, että isä ja äiti on pystyneet kuskamaan mua harrastuksiin. Siitä heille iso kiitos.

Meillä
TAPAHTUU

Jazzkukko kiekaisee jo kymmenennen kerran!

Suomen svengaavin festivaali keinahdellaan jälleen 24.–28.7. Kymmenen vuotta täyttävällä Jazzkukko-festivaalilla on tänä vuonna erityisen korkeatasoinen ohjelma. Festivaalin taiteellinen johtaja ja tuottaja **Kari Antila** on innoissaan etenkin lauantain ohjelmasta.

– Lauantaina Laitilaan saapuu muun muassa Mike Stern & Randy Brecker Band, jonka esiintymistä odotan kovasti. Kyseiset herrat ovat jazzmusiikin ikoneja, ja olen kuunnellut heidän levytyksiään teini-ikästä asti. Siitä tulee varmaankin kaikkien aikojen lempikeikkani Jazzkukossa, Antila kertoo.

Antilan mukaan Jazzkukko lukeutuu tulevana kesänä Suomen jazzfestivaalien kärkijoukkoon huippuohjelmistonsa johdosta. Tiedossa on perinteisesti myös musiikkileiri sekä ilmaiskonsertteja. Lopullinen ohjelma tarkentuu huhti–toukokuussa.

VERENPAINETTA NOSTAVIA MUISTOJA

Kymmenen vuoden aikana Antilalle on kertynyt tapahtumasta monia muistoja. Ensimmäisenä Antilalle tulee kuitenkin mieleen vuosi 2015, jolloin ranskalaisen Djeli Moussa Conden esiintyminen peruuntui 12 tuntia ennen kirkkopuiston konserttia.

– Puhelimeni alkoi soimaan neljältä yöllä. Artistin edustaja ilmoitti, että yhtyeen kuljetus lentokentälle ei ollut saapunut ja bändi missasi lennon. Miltei nukkumatta sitten alettiin hakemaan korvaavaa artistia.

Lopulta onneksi Rauma Blues -tapahtumassa edellisenä iltana esiintynyt White

Knuckles Trio saatiin paikkaamaan tilanne.

– Verenpaine nousee vieläkin korkealle tuota muistellessa, Antila kertoo.

YHTEISTYÖSSÄ ON VOIMAA

Isotöinen festivaaliprojekti vie Antilalta ja hänen puolisoiltaan **Mirja Junkolalta** runsaat puolitoista tuhatta työtuntia vuosittain.

– Hieman hulluhan tässä tietysti täytyy olla, kun tätä jaksaa vuodesta toiseen tehdä, se on myönnettävä. Ponnistukseen ajaa kuitenkin halu kehittää Vakka-Suomalaista jazz- ja rytmimusiikkikulttuuria, Antila kertoo.

Myös monet vapaaehtoistyöntekijät tekevät suuren ponnistuksen tapahtuman eteen. Arvion mukaan koko festivaalin tekeminen vaatii noin 2 500–3 000 henkilötyötuntia vuosittain.

– Suurkiitos menee kaikille festivaalin vapaaehtoistyöntekijöille, jotka omalta osaltaan mahdollistavat tapahtuman. Ilman tätä lukuisten vapaaehtoisten joukkoa tapahtumaa ei olisi olemassa, Antila kiittelee.

Antila kiittelee myös kaikkia Jazzkukon yhteistyökumppaneita ja tukijoita sekä Laitilan kaupunkia, alueen säätiötä, yhdistyksiä ja muita tahoja, jotka ovat vuodesta toiseen tukeneet tapahtumaa.

– Ilman näitä tahoja Jazzkukko-tapahtumaa ei olisi koskaan voitu järjestää.

Imaani (UK)

Mike Stern &
Randy Brecker
Band (USA)

Joku tässä mättää – musiikkia ja komediaa Kaivolan kesäteatterissa

Kaivolan kesäteatterissa nähdään tulevana kesänä musiikillinen komedia suurisydämisten ihmisten pienistä unelmista, kun Joku tässä mättää -näytelmä valtaa näyttämön. Näytelmän on kirjoittanut Kaivolan kesäteatterille **Markku Hyvönen**. Ohjaajan roolissa nähdään ensimmäistä kertaa **Jani Selin**.

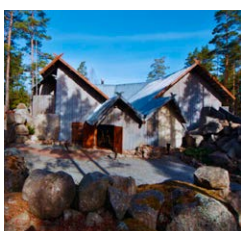
Laitilan Munamarkkinat 15.–16.6.

Keskusta täyttyy viikko ennen juhannusta jälleen markkinatunnelmasta, kun Laitilan Munamarkkinat järjestetään oheistapahtumineen.

Hullun Kukon toripäivä 24.8.

Hullun Kukon toripäivä valloittaa elokuun viimeisenä lauantaina Laitilan torin. Lavan ohjelmaosuus alkaa kello 10.

Laurin vieraaksi konserttiin 18.8.

Turun musiikkijuhlat järjestää osana Koti-konsertti-sarjaansa kaupunginjohtaja **Lauri Katteluksen** isännöimän konsertin ainutlaatuisessa Louhenlinnassa. Ohjelmistoon kuuluu muun muassa musiikkia Laurin isältä, säveltäjä **Jouni Kaipaiselta**.

Energiamesset järjestetään laajempina kuin koskaan

Seutukunnan monipuolisimmat energiamesset järjestetään 20.4. Laitilan jäähallissa. Energiamesseilta löytyy paljon mielenkiintoista nähtävää, kuten kotitalouksien tuoreimmat energiaratkaisut sekä järjestettyä ohjelmaa perheen pienimmille.

Uusi ja helpompi tapahtumakalenteri

Laitilan tapahtumakalenteri palvelee osoitteessa www.laitila.fi/tapahtumakalenteri. Tapahtumien selailu käy vaivattomasti, ja tapahtumia pystyy myös hakemaan rajausten perusteella. Uuden käyttäjäystävällisen tapahtumanäkymän lisäksi nyt on mahdollista myös itse ilmoittaa kalenteriin tapahtumia ilmoituslomakkeella.

Välittömästi tapahtuma ei päivyty kalenteriin, vaan moderaattori tarkistaa ja hyväksyy julkaisun. Tapahtumia voi ilmoittaa kuka vain, ja kaupunki kannustaakin eri toimijoita ilmoittamaan matalalla kynnyksellä omat tapahtumansa kalenteriin.

YHDISTYSREKISTERILLE MYÖS UUSI TOIMIVAMPI ALUSTA

Myös Laitilan alueen yhdistykset ovat nyt helpommin selailtavissa ja päivitettävissä osoitteessa www.laitila.fi/yhdistysrekisteri. Yhdistysten toivotaan ilmoittavan rekisteriin ajantasaiset tiedot, sillä sivusto ei poimi tietoja muusta lähteestä. Sivulla pystyy myös lähettämään pyynnön olemassa olevien tietojen päivityksestä tai poistamisesta. Laitilassa toimii suuri määrä aktiivisia yhdistyksiä ja rekisterin toivotaan tuovan entistä paremmin niitä esiin. Rekisterin kautta esimerkiksi uusi asukas pystyy kartoittamaan harrastusmahdollisuuksia.

Koulutielle kotoutuminen on kielestä kiinni

Laitilan ukrainalaisväestö on ollut jo pitkään tärkeä osa kaupungin identiteettiä.

Venäjän hyökättyä Ukrainaan on ukrainalaisten lapsiperheiden määrä paikkakunnalla kasvanut merkittävästi. Laitilan peruskouluikäisistä lapsista yli 8 prosenttia on ukrainalaistaustaisia. Heidän täytyy ylittää kielimuuri päästäkseen mukaan suomalaiseen koulunkäyntiin. Tässä heitä auttaa perusopetukseen valmistava opetus, josta Kappelimäen koulussa on saatu hyviä tuloksia.

– Perusopetuksessa valmistava opetus on tarkoitettu perusopetusikäisille maahanmuuttotautaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia perusopetuksessa opiskeluun. Opetukseen voivat osallistua sekä vasta maahanmuuttaneet että Suomessa syntyneet maahanmuuttotautaiset lapset ja nuoret, avaa **Nataliia Koverznieva**, valmistavan opetuksen luokanopettaja.

Yli kymmenen vuotta Suomessa asunut Nataliia työskentelee ukrainalaislasten parissa Kappelimäen koulussa. Ukrainassa asuessaan hän toimi luokan- ja musiikinopettajana.

RAUHOITTUMINEN, ARKI, PERUSASIAT

Valmistava opetus lähtee liikkeelle perusasioista. Ekaluokkalaisten kanssa keskitytään rauhoittumiseen ja harjoitellaan arjessa pärjäämistä. Myös eri maiden kouluissa on eroja, joten ukrainalaislasten kanssa käydään läpi, mitä suomalaisessa koulussa tehdään ja miten toimitaan.

– Tähän saakka kaikki oppilaat ovat oppineet kirjaimet, ja suurimmalla osalla lukutaito on lausetasolla. Oppilaiden sanavarasto on kehittynyt, puhuminen ja ymmärtäminen alkaa pikkuhiljaa sujumaan, sanoo Nataliia.

Hän kehuu ukrainalaislasten matematiikan taitoja. Niissä ei ole kielikään esteenä. Oppiaineiden ohella myös maan tapoihin tutustuminen on keskeinen osa perusopetukseen valmistautumista.

– Opiskelemme ja harjoittelemme jatkuvasti Suomen yhteisön ja koulun arvoja,

”Antoisinta on se, että pystyt vaikuttamaan hyvään.”

– Nataliia Koverznieva, valmistavan opetuksen luokanopettaja

perinteitä, sääntöjä sekä kulttuuriin liittyviä traditioita, hän summaa.

YKSILÖLLISET TARPEET, YHTEINEN TAVOITE

Lapset ovat yksilöitä, ja jokainen etenee omaa vauhtiaan. On muistettava, että so-taa paenneilla lapsilla on painolastinaan kulttuurierojen ja kielimuurin lisäksi sodan traumatisoivat kokemukset. Tähän nähden kotoutuminen ja suomalaiseen koulujärjestelmään sopeutuminen on sujunut hyvin. Leikkikavereita on löytynyt myös suomalaislasten joukosta.

– Antoisinta on se, että pystyt vaikuttamaan hyvään. Ensin opettamaan ja sitten näkemään oppilaan taitojen kehittymistä sekä kasvamista oppilaana ja ihmisenä. Pystyt olemaan avuksi myös isojen ihmisten haasteellisissa elämänvaiheissa, Nataliia listaa työnsä palkitsevia puolia viitaten osin ukrainalaisperheiden vanhempiin, jotka myös tarvitsevat tukea haastavassa elämänvaiheissa.

Valmistavan opetuksen suunnitelma kehittyy jatkuvasti. Uusia opetusmateriaaleja ja -menetelmiä kehitetään sekä koulutuk-

sia järjestetään. Nataliian mielestä kysyntää olisi myös koko perheen huomioivalle perehdytykselle, jossa käsiteltäisiin suomalaisen yhteiskunnan perusperiaatteita ja koulujärjestelmää omalla äidinkielellä.

KIELEN OPPIMINEN VAATII PITKÄJÄNTEISYYTTÄ OPETUKSESSA

Suomen kielen opiskelu jatkuu pitkään vielä senkin jälkeen, kun ukrainalaislapset siirtyvät valmistavasta opetuksesta täysikäiseen yleisopetukseen. Kielen kehittämisessä heitä tukee S2-opettaja **Juha-Matti Junnila**, jonka tehtävä on yhdessä muuttaman muun kollegan kanssa opettaa suomea toisena kielenä.

Kappelimäen koulussa suomea toisena kielenä opiskelee 24 prosenttia oppilaisista. Näistä lapsista ja nuorista yli puolet on tulleet Ukrainasta sodan sytyttyä. Työsarkaa Juha-Matilla kollegoineen siis riittää.

– Me S2-opettajat autamme oppilaita suomen kielen kehittämisessä ja muiden lukuaineiden ymmärtämisessä. Kielen kehittämisessä menee kuitenkin vuosia. Jotkut oppivat nopeammin kuin toiset, Juha-Matti kertoo.

Vuoden 2023 elinkeinopoliittinen kuntateko -tunnustus Laitilalle

Vuoden elinkeinopoliittinen kuntateko -tunnustus myönnettiin Laitilalle palkintona kaupungin aktiivisesta roolista ukrainalaisten asuttamisesta ja työllistämisessä.

Tunnustus myönnetään vuosittain kunnalle, sen yhteistyöorganisaatiolle, henkilölle tai projektille, joka on toiminut erityisen hyvin yritysilmapiirin parantamiseksi, elinkeinoelämän tai yritysten toimintaympäristön kehittämiseksi.

Tunnustus jaettiin jo 13. kertaa. Sen myöntää Turun kauppakamarin elinkeinopoliittinen valiokunta.

Yli kymmenen vuotta Suomessa asunut Nataliia työskentelee ukrainalaislasten parissa Kappelimäen koulussa.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on väylä ammattiin monelle Laitilan ukrainalaisista. Kuvassa takana vasemmalta Alina, Vova ja Olha, edessä Sofia, TUVAn-opettaja Olga ja Kristina. He ovat viihtyneet Laitilassa mainiosti.

SUOMENKIELISET KAVERIT SPARRAAMASSA

Suomen kielen asiantuntijana Juha-Matti tuntee myötätuntoa suomea toisena kieleinä opiskelevia kohtaan. Suomea ei ole ihan helppo oppia, ja oppiminen lähtee ukrainalaisilla usein aakkosten opettelusta.

– Suurimpana haasteena on varmasti puutteellinen suomen kielen taito, alkaen itsensä ymmärretyksi tulemisesta ja peruskommunikaatiosta, hän tarkentaa.

Motivaatiolla on oppimisessa suuri merkitys. Osalla ukrainalaistaustaisista oppilaista on tietysti haaveissa kotimaahan palaaminen. Se, milloin nämä haaveet toteutuvat, on ajan kysymys.

– Ne oppilaat, jotka ovat löytäneet suomen kieltä puhuvia kavereita, pärjäävät usein myös yleisopetuksen mukana ja oppivat kielen nopeammin. Vapaa-ajalla puhutulla kielellä on siten suuri merkitys, Juha-Matti painottaa.

TAVOITTEENA TUTKINTO

Oppiminen ei tietenkään pääty ukrainalaisnuorilla peruskouluun. Seuraavaksi tavoitteena monilla on ammattiin tähtäävä tutkinto. Suomen kielen ja kulttuurin opiskelu jatkuu pitkälle aikuisuuteen riippuen siitä, missä vaiheessa oppilas on saapunut Suomeen ja millä tolalla kielitaito on.

Erityisesti vanhempana Suomeen saa-

puneiden ukrainalaisten on tarve syventää kielitaitojaan, jotta tutkinnon opiskelu sujuu. Tässä vaiheessa tutkintokoulutukseen valmentava koulutus eli TUVAn on monille oikea väylä kohti ammattia. **Olga Trifanova** on yksi Laitilassa toimivista TUVAn-opettajista.

– TUVAn tavoite on antaa opiskelijoille sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua ammatilliseen koulutukseen tai lukioon, Olga täsmentää.

Kieliopinnojen lisäksi TUVAn koulutukseen liittyy suomalaiseseen yhteiskuntaan ja työelämään tutustumista sekä elämäntaitojen hallinnan taitoja. Ylivoimainen enemmistö Olgan oppilaista on ukrainalaistaustaisia. Ikähaarukka on laaja, 17-vuotiaasta aina yli viisikymmppiisiin. Jokaiselle tehdään yksilölliset tarpeet huomioiva opetussuunnitelma.

KIELITAITO JA ITSELUOTTAMUS KÄSI KÄDESSÄ

Yleisesti ottaen kotoutuminen ja opintoihin kiinni pääseminen on sujunut Olgan mukaan hyvin. Suurimmat haasteet liittyvät kieleen.

– Suomen kieli on erilainen. Slaavilaiselle ihmiselle se on erittäin vaikea, koska suomen kieli kuuluu toiseen kieliperheeseen kuin meidän äidinkielenne, ja suomen kielessä on täysin eri logiikka, puhumattakaan murteesta ja puhkielestä, Olga selittää.

TUVAn koulutus heijastelee muuhunkin kuin kielitaitoon. Olga näkee oppilaidensa itseluottamuksen kasvavan opintojen myötä. Se on ratkaiseva tekijä tulevaisuuden kannalta. Koulutuksen tulokset näkyvät jo. Monet ovat saaneet opiskelu- tai työpaikan.

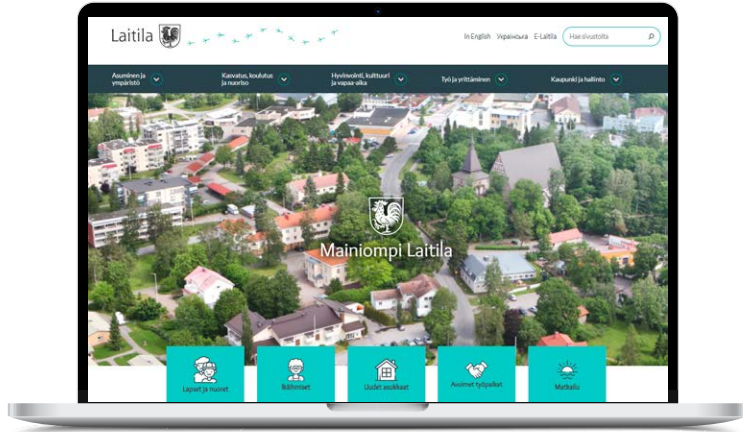
LAITILA KERÄÄ KIITOSTA OPPILAILTA

Ukrainalaistaustaiset TUVAn-ryhmäläiset **Tanja, 37, Olha, 35, Sofia, 20, Alina, 30, Vova, 45 ja Kristiina, 30**, toteavat yhteen ääneen, että heidät on otettu Laitilassa lämpimästi vastaan. Yhteinen opintopolku on sitonut porukan yhteen, ja ystävyys ulottuu vapaa-ajallekin.

Heidän yhteinen mielipiteensä suomalaisista on, että he ovat positiivisia, ystävällisiä ja auttavaisia ihmisiä. Kielimuurista huolimatta Suomessa opiskelu on heidän mielestään järjestetty hyvin. Haaveina jokaisella on opiskella ammatti, jossa on hyvät tulevaisuudennäkymät. Vaikka tie haaveammattiin ei heti aukeaisi, tärkeintä heille on, että opintojen jälkeen löytyy jotain töitä.

Jaettu näkemys Laitilasta uutena kotikaupunkina hahmottuu helposti: Laitila on hiljainen, puhdas ja kaunis kaupunki.

– Olemme onnekkaita, koska asumme Laitilassa! kuusikko iloitsee.

Sähköisiä uudistuksia

Laitilan kaupungin kotisivut ovat uudistuneet. Kaupunki otti uudet sivut käyttöön maaliskuussa. Uudistus toi kotisivut visuaaliselta ulkoasultaan tähän päivään ja selkiytti sivujen rakennetta. Uudistuksen teknisenä toteuttajana kaupungin kumppanina toimi Poutapilvi web design.

Kaupunki ottaa kuluvan vuoden aikana käyttöön myös Trimblen sähköisen asiointin. Sen kautta haetaan jatkossa kaikki rakennushankkeisiin liittyvät luvat sekä monia muita lupia, kuten poikkeamisluvut ja suunnittelutarveratkaisut, maisematyöluvat ja meluluvat.

Asiointipalvelusovellus mahdollistaa eri osapuolten kommunikoinnin rakennushankkeen eri vaiheissa. Myös naapurit ja lausuntojen antajat voivat hoitaa osuutensa rakennusprosessissa näppärästi sovelluksen kautta. Sovellus on auki vuoden jokaisena päivänä kellon ympäri.

Laitilan kielet esillä kirjaston tempauksessa

Laitilassa puhutut kielet saavat oman kuukauden kaupunginkirjaston Laitilan kuukauden kieli -tempauksessa. Tavoitteena on lisätä laitilalaisten tietoa kaupungissa puhutuista kielistä sekä siitä, että kirjastosta on mahdollista lainata aineistoa näillä kielillä.

Kirjastossa on esillä lainattavaa aineistoa aina kunkin kuukauden kielellä. Lisäksi joka kuukausi järjestetään koko perheen tapahtuma, jossa kuukauden kieli on tarkemmassa tarkastelussa.

Vuoden aikana kaupunginkirjastossa tutustutaan seuraaviin kieliin: romania, tagalog, latvia, vietnam, tigrinja, puola, viro, thai, turkki, ukraina, malajalam ja portugali.

Laitilan kaupunginkirjaston kautta voi lainata aineistoa myös niillä kielillä, joita ei ole omassa kokoelmassamme. Kysy lisää kirjastosta, kehottaa kirjastotoimenjohtaja **Päivi Salminen**.

Mainiot PALVELUT

Lähivirkistysalueiden pienet parannukset tuovat suurta iloa

Kaupunkiin on tehty jälleen pieniä sijoituksia asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi muun muassa osallistavan budjetoinnin keinoin.

Vähä-Tulejärven uimarannan läheisyyteen ja luontopolun varteen (Krouvintie 133) on rakennettu laavu retkeilijöiden iloksi. Terveyskodin sisäpihalle (Keskuskatu 4) puolestaan on rakennettu kaupungin uusiin ulkokuntosali, jonka laitevalinnoissa on huomioitu erityisesti iäkkäämpien käyttäjien liikunnallisuuden tukeminen. Laitteet ovat monikäyttöisyydessään silti kaikkia kuntoilijoita palvelevia.

Odotettu uudistus on myös Sirpunpuiston lähivirkistysalueelle (kulku esim. Valkojärvenkujalta) rakennettu koirapuisto. Vuoden 2024 aikana aitauksesta erotetaan erillisiksi pienten ja suurten koirien alueet.

“Laitilassa on paljon mahdollisuuksia lapsiperheille.”

Koulumaailman uudet osaajat

Laitilan opetushenkilöstö on saanut uutta vahvistusta alan osaajista. Juha Into ja Lotta Stenji viihtyvät tuoreissa tehtävissään.

Kappelimäen koulu sai apulaisrehtorin, kun **Juha Into** astui virkaan noin vuosi sitten. Inton virka on täysin uusi, sillä koulussa ei ole aiemmin työskennellyt apulaisrehtoria.

Ensimmäinen vuosi on sujunut uusiin ihmisiin tutustumisen merkeissä 467 opilaan ja 69 opettajan koulussa.

– Pelkästään ihmisiin tutustuminen on tämän kokoisessa yksikössä suuri mutta tärkeä ja mieleinen urakka. Myös toimintakulttuuriin ja arjen käytänteisiin liittyen saan edelleenkin uutta oppia lähes päivittäin, Into sanoo.

Into tuli Kappelimäkeen pienestä Euran Hinnerjoen koulusta, jossa hän työskenteli luokanopettajana ja vararehtorina. Hänen

mukaansa pienessä kyläkoulussa työskentelyssä tarvitaan poikkitieteellistä ja -taiteellista otetta isoa yksikköä enemmän, koska esimerkiksi eri aineiden opetus on pienemmän opettajajoukon vastuulla.

– Isomman yksikön vahvuuksia ovat usein muun muassa erikoistuminen ja laajempi kollegiaalinen tuki saman aineryhmän tai luokkatason muilta opettajilta.

PRIORITEETTINA HYVINVOIVA OPISKELUYMPÄRISTÖ

Into pitää hyvänä, että apulaisrehtorin toimenkuva on Kappelimäessä muotou-

Juha Inton
apulaisrehtorin virka
Kappelimäen koulussa
on täysin uusi.

*”Myönteinen
ilmapiiri saa lapset
sitoutumaan
koulunkäyntiin.”*

tunut pikemminkin tarpeesta kuin tottumuksista. Hänen mukaansa tehtävässä onnistuminen mitataan sillä, miten luokissa tehtävässä kasvatus- ja opetustyössä menestyään.

– Hallinnollisen henkilöstön tärkein tehtävä on mahdollistaa hyvinvoiva opiskeluympäristö, jossa jokainen oppilas saa tarvitsemaansa tukea sekä kokemuksen siitä, että hän on arvokas omana itsenään. Tärkeä edellytys tälle on hyvinvoiva henkilöstö, Into painottaa.

Lähivuosien haasteena koulumaailmassa hän näkee pienenevät oppilasmäärät, jotka haastavat miettimään, miten kasvatus ja opetus voidaan toteuttaa yhdenvertaisesti sekä laadukkaasti. Käynnissä olevan palveluverkon selvitystyön avulla pyritään tuottamaan laadukasta tietoa luottamuselinten päätöksenteon tueksi.

– Laitilassa on paljon mahdollisuuksia lapsiperheille. Keskustan liikuntapaikat tarjoavat kaupungin kokoon nähden poikkeuksellisen laadukkaat olosuhteet eri lajien harrastamiseen. Toivotaan kaupungille vetovoimaa ja kasvua erityisesti lapsiperheistä, Into tuumaa.

KYLÄKOULUN UUSI REHTORI

Viime elokuu toi uusia tuulia Laitilan kyläkouluun, kun **Lotta Stenij** aloitti koulun rehtorina. Mennyt puolivuotinen on Stenijin mukaan sujunut mukavasti, joskin vauhdikkaasti.

– Olen viihtynyt uudessa työssäni erittäin hyvin. Minut on otettu hienosti vastaan niin henkilökunnan, huoltajien kuin oppilaidenkin keskuudessa, Stenij iloitsee.

Ennen Laitilaan tuloaan Stenij toimi vararehtorina Turun Lyseon koulussa ja sittemmin Raunistulan koulussa. Suurissa kouluissa ruokailut ja välitunnitkin jouduttiin porrastamaan, kun taas kyläkoulussa kaikki tuntevat toisensa.

– Kyläkoulussa korostuu yhteisöllisyys. Koulutalon opettajat opettavat yleensä kaikkia lapsia jossain oppiaineessa, Stenij tuumaa.

Hänen mielestään päivittäiset kohtaamiset ovat tärkeitä niin henkilökunnan kuin oppilaidenkin kanssa. Myös yhteistyö huoltajien kanssa on erittäin tärkeää, sillä kasvatus työ tapahtuu sekä koulussa että kotona. Yhteistyötä tehdään myös muiden koulujen ja rehtoreiden sekä varhaiskasvatuksen, seurakunnan ja nuorisotoimen kanssa.

– Lisäksi teemme tiivistä yhteistyötä yhteisöllisen hyvinvoinnin edistämiseksi Laitilan kaupungin perusopetuksen hyvinvoinnin ja ankkuriyhteistyön pro-

jektityöntekijöiden kanssa. Pidämme esimerkiksi someturvatunteja, kertoo Stenij.

“HALUAN OLLA MUKANA KOULUN ARJESSA”

Uusia asioita tulee koulumaailmaan jatkuvasti, ja Stenijin mukaan on tärkeää pysyä ajan hermolla. Opetussuunnitelmaan tehdään jatkuvasti täsmennyksiä ja uudistuksia.

Viimeisimpiä uudistuksia on oppilaiden osaamisen arvioinnin yhdenvertaistaminen. Laitilan kyläkoulu järjestää keväällä aiheen tiimoilta yhteisen suunnittelu- ja koulutuspäivän Kappelimäen koulun kanssa.

Toinen opetussuunnitelmauudistus liittyy koulujen toimintakulttuurin kehittämiseen ja koulupoissaoloihin puuttumiseen.

– Myönteinen ilmapiiri ja vuorovaikutus saavat lapset ja nuoret sitoutumaan koulunkäyntiin, ja näihin haluamme myös kyläkoulussa panostaa. Rehtorina haluan olla mukana koulun arjessa mahdollisimman paljon.

”Kyläkoulussa korostuu yhteisöllisyys”, sanoo Lotta Stenij.

Monikulttuurisuusneuvosto kotoutumisen tukena

Laitilaan on perustettu monikulttuurisuusneuvosto. Sen tehtävänä on seurata monikulttuurisuuteen liittyviä ajankohdaisia kysymyksiä, edistää kotoutumista sekä eri kulttuurien välistä vuoropuhelua ja lisätä yhteistyötä eri toimijoiden ja tahojen välillä. Neuvosto vaikuttaa siihen, että kaupunki huolehtii yleisten palveluiden riittävydestä ja soveltuvuudesta eri kulttuuriryhmille.

– Neuvosto ei ole päätöksentekoeelin, vaan sen tehtävänä on antaa lausuntoja sekä tehdä ehdotuksia ja aloitteita, sanoo neuvostoon valittu kaupunginhallituksen jäsen **Tiina Saari**.

Monikulttuurisuusneuvosto koostuu eri yhdistysten, yhteisöjen ja yritysten edustajista. Saaren lisäksi neuvostoon kuuluu **Virve Aho** kaupunginhallituksesta. Neuvosto sai alkunsa juuri Ahon ajatuksesta.

– Maahanmuuttajataustaisten osuus Laitilassa on yli 10 prosenttia. Ymmärrämme

toisiamme paremmin, kun tunnemme toistemme tapoja ja kulttuureja tarkemmin, Aho perustelee.

Aho otti asian esille viime keväänä valtuuston kokouksessa, ja valtuutettu **Heikki Peltola** esitti siitä ponnen. Se hyväksyttiin yksimielisesti. Aho kiittelee asian nopeaa etenemistä.

– Todella hienoa, että asiat eivät aina vaadi valtuustoaloitteita, ja että voimme työskennellä yhdessä tärkeän asian puolesta nopeallakin aikataululla.

KOTOUTUMISEN TUKEMINEN TAPAHTUU ARJESSA

Saaren ja Ahon mukaan kotoutumisen edistäminen tapahtuu myös virallisten toimenpiteiden ulkopuolella. Kotoutumista voidaan tukea monissa arkipäiväisissä tilanteissa päiväkodista ja koulusta harrastuksiin ja työpaikkoihin. Sen edellytyksiä ovat kantasuomalaisten positiivinen asen-

Tiina Saari ja Virve Aho ovat mukana monikulttuurisuusneuvostossa.

ne ja vastaanottavainen ilmapiiri.

– Pienillä asioilla voimme vaikuttaa siihen, että muualta tulevat tuntevat itsensä tervetulleiksi.

Monikulttuurisuusneuvosto on valtuutettujen mielestä askel oikeaan suuntaan maahanmuuttajien kotoutumisen tiellä.

– Nyt on erittäin tärkeää saada kuulla myös maahanmuuttajien ajatuksia siitä, mitä he toivovat, ja mitä me kantasuomalaiset voimme tehdä, jotta kotoutuminen olisi heille helpompaa, Saari tuumaa.

Laitilassa liikutaan läpi vuoden

Kaupunkilaiset kerryttivät voitokkaan kilometrimäärän LiikU ry:n syyskampanjassa. Nyt käynnissä on talviliikunnan kilometrikisa.

Laitilassa liikutaan ahkerasti. Syksyllä kaupunkilaisten liikkuminen toi oman sarjansa voiton Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu ry:n LiikU syksyllä -kampanjassa. Kampanjaan osallistuneet lautilalaiset liikkuvat syksyllä 21 584 kilometrin edestä.

– Kilometrejä kertyi todella hyvin, kiittelee Laitilan vapaa-aikapäällikkö **Emilia Andersson**.

Syksyn kampanja oli osa Liikkuen läpi vuoden -kampanjakokonaisuutta. Kolmen kampanjan kokonaisuuden tavoitteena on kannustaa kaikenikäisiä ja -tasoisia lounais-suomalaisia liikkumaan vuoden ympäri.

Kampanjakokonaisuudessa kunnat kisaavat liikutuista kilometreistä. Liikuntasuorituksia voi kerryttää kaikkiaan 18 eri lajista. Kun suoritukset kirjaa Liikkuen läpi vuoden -mobiilisovellukseen, omaa liikumistaan on helppo seurata. Samalla voi osallistua kampanjan kuntakisoihin.

TALVIKAMPANJA NYT KÄYNNISSÄ

Nyt käynnissä on LiikU talvella -kampanja, joka kestää maaliskuun loppuun saakka. Talvikampanjan liikuntamuotoja ovat luitelu, hiihto, lumikenkäily ja potkukelkkailu. Lisäksi kilometrejä voi kerätä esimerkiksi kävellen, juosten tai pyöräillen. Mukana on myös soveltava liikunta.

Kokonaisuuteen kuuluu myös LiikU Haastepyöräily -kampanja, joka haastaa pyöräilemään mahdollisimman paljon. Haastepyöräilyssä virallinen kampanja-ai-

ka on vapusta juhannukseen, mutta Laitilassa sitä on haluttu jatkaa elokuun loppuun asti.

– Aiemmin Laitilassa on ollut oma kyljen välinen kilometrikisa, joka toivottavasti saadaan tulevaisuudessa takaisin talkoovoimin, Andersson tuumaa.

LÖYDÄ OMA TAPASI LIIKKUA

Laitilassa on hyvät mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen. Kaupungin vahva yhdistyspohja sekä Vakka-Suomen Kansalaisopisto liikuttavat lautilalaisia monipuolisesti.

– Itse ohjaan kaupungin liikuntatoimen tuolijumppaa talvisin. Matalan kynnyksen liikuntaa on tarjolla runsaasti. Ei tarvitse olla himoliikkuja, vaan liikkua voi oman kunnan mukaan.

Andersson haluaakin kannustaa lautilalaisia kokeilemaan eri lajeja ja löytämään itselleen mieluisan tavan liikkua.

– Aikuisenakin voi hyvin aloittaa uuden liikuntaharrastuksen. Itse ilahdun aina, kun jumppaan saapuu uusi kasvo.

Kaupunkilaiset mukaan kaavan suunnitteluun

”Maankäytön suunnittelua tulee tehdä asukkaiden kanssa.”

Laitilalaiset ottivat osaa yleiskaavan suunnitteluun karttakyselyyn vastamalla. Kiitosta keräsivät muun muassa kirkkopuisto ja kirjasto.

Laitilan kaupunkisuunnittelija **Satu Sarkoranta** selvitti viime syksynä laitilalaisten mielipaikkoja ja -reittejä sekä vähemmän mieluisia tai kehittämistä vaativia paikkoja. Lisäksi Sarkoranta kysyi asukkaiden uusia reitti-ideoita. Karttakysely oli osa Sarkorannan väitöskirjatutkimusta.

– Saimme hyviä vastauksia. Niiden perusteella pystymme arvioimaan yleiskaavatasoisia aluevarauksia asukkaiden näkökulmasta, Sarkoranta kertoo.

Laitilalaisten mielipaikkoina esiin nousivat muun muassa kirkkopuisto, Matovuori, Untamala sekä kirjasto. Mieluisia reittejä löytyi keskusta-alueelta useita. Kiitosta keräsivät myös esimerkiksi Untamalan kylänraitti, Vähä-Tulejärven luontopolku sekä Sirpunpuisto.

– Aivan uutena reitti-ideana nousi esiin Teollisuustien ja Paltilantanhuan kautta

8-tielle ja sieltä keskustaan kiertävä reitti, Sarkoranta kertoo.

TOIVEISSA ELÄVÄISEMPI YDINKESKUSTA

Myös kehitettäviä paikkoja löytyi. Niitä olivat muun muassa risteysalueet sekä Salen takapiha. Vastauksissa toivottiin myös ydinkeskustan elävöittämistä.

Kehitettävistä paikoista kertyi arvokasta tietoa, jota voidaan Sarkorannan mukaan hyödyntää jo kuluvan vuoden kaavoituskatsauksen yhteydessä.

– Epämiellyttäväksi paikoiksi koettiin esimerkiksi alikulkutunnelit, vanha huoltamo pihoineen sekä yleisesti keskusta-alue, Sarkoranta listaa.

ASUKKAAT MUKAAN VARHAISVAIHEESSA

Kyselyn yhtenä päämääränä oli saada asukkaat osallistumaan yleiskaavan suunnitteluun jo prosessin käynnistyessä eikä vasta sitten, kun päätökset uudesta maankäytöstä on käytännössä jo tehty.

Yleiskaavaan liittyvää asukkaiden osallistamista tullaan jatkamaan kaavatyön edetessä, sanoo Satu Sarkoranta.

– Maankäyttö- ja rakennuslain yleisenä tavoitteena on avoin ja vuorovaikutteinen suunnittelu. Tutkimusten mukaan ihmiset kuitenkin kokevat, että heidän näkemyksiään ei huomioida riittävästi, Sarkoranta sanoo.

Toisaalta ihmisiä on Sarkorannan mukaan myös haastava saada osallistumaan maankäytön suunnitteluun. Tämä kaikki toimi innoittajana väitöskirjatutkimukselle.

– Maankäytön suunnittelua tulee tehdä asukkaille ja nimenomaan asukkaiden kanssa, hän painottaa.

Kyselyn tuloksia käytetään Sarkorannan maisemantutkimuksen väitöskirjatutkimuksessa, ympäristöministeriön rahoittamassa Maiseman luonneanalyysi-hankkeessa sekä Laitilan keskusta-alueen osayleiskaavan päivittämisessä.

Mainiompi yrittäjä 2023 Petteri Soinu:

"Rahan takia ei kannata lähteä yrittäjäksi, sitä saa kyllä helpommallakin"

Vuoden Mainiimpi yrittäjä on **Petteri Soinu**. Soinu on monitoimiyrittäjä, joka tunnetaan muun muassa Rakennusliike Soinun omistajana. Soinu on mielissään tunnustuksesta.

– Mukava saada tunnustusta yrittämisestä. Lämmittää erityisesti mieltä, kun toiset yrittäjät ovat olleet päättämässä palkinnon saajasta, Soinu kertoo.

Soinua vetää yrittäjäksi halu saada tehtyä asioita. Jos tehdyt asiat vielä onnistuvat, niin se on Soinun mukaan palkitsevaa.

– Asiat tahtovat mennä omia polkujaan ja kehittyä siinä matkalla. Yleisesti ottaen pitää olla haasteita, joita sitten ratkaistaan porukalla, Soinu kuvailee.

Lämmittää erityisesti mieltä, kun toiset yrittäjät ovat olleet päättämässä palkinnon saajasta.

TÄRKEINTÄ ON KESKITTYÄ OMAAN TEKEMISEEN

Soinu on toiminut yrittäjänä vuodesta 2001. Tärkein oppi yrittäjyydessä on ollut keskittyä omaan tekemiseen. Omiin päätöksiin pitää Soinun mukaan myös uskoa.

– Täytyy lakata miettimästä miten kaikilla muilla on kaikki muka paremmin. Ei se ole niin, eikä sillä ole väliä mitä muilla on, Soinu lisää.

Yrittäjyydestä haaveilevia Soinu kannustaa rohkeasti tekemään sekä uskomaan omaan ideaan. Soinu kehottaa myös kuuntelemaan muiden yrittäjien ajatuksia, mutta päätökset kannattaa tehdä aina itse ja luottaa omiin ajatuksiin.

– Liika laskeminen kannattaa unohtaa, koska kaikki laskeminen päättyy aina siihen, että ei kannata, Soinu naurahtaa.

Soinun mukaan yrittäminen lähtee aina hyvästä ideasta ja siitä, miten idean saa toimimaan.

– Rahan takia ei kannata lähteä yrittäjäksi, sitä saa kyllä helpommallakin, Soinu toteaa.

TASAPAINOA PERHEESTÄ JA MÖKKEILYSTÄ

Monessa liemessä keitetyn yrittäjän elämä on hektistä, mutta Soinu ei koe olevansa stressaavaa tyyppiä. Tasapainottavia tekijöitä työlle kuitenkin löytyy.

– Perhe, mökkeily ja kaikenlainen käsillä tekeminen ovat ne asiat, jotka ovat vastapainoa työlle, Soinu kertoo.

Soinun **Maria**-puoliso on myös mukana

yriytysten toiminnassa taloushallinnon tehtävissä. Parin lapset, **Nelli** ja **Fiina**, eivät ole ainakaan toistaiseksi ilmaisseet kiinnostusta yrittämiseen.

– Seuraavat tätä aitiopaikalta, niin tietävät sitten myöhemmin, että mitä on luvassa, jos tähän lähtevät. Saavat itse valita ja päättää omat polkunsa, Soinu kertoo.

Kysyttäessä, mitä vuosi 2024 tuo mukanaan, Soinulla on selkeä vastaus:

– Työntekoa ja uusia ideoita.

Toisinaan Soinu on myös itse Koneksin kassalla.

Koneksin muutto oli valtava urakka

Varaosamyymälä Koneks muutti alkuvuonna 2023 naapuritontille, entisen Hong Kongin tiloihin.

– Saatiin myymäläkäyttöön valmiiksi soveltuvat, hyväkuntoiset tilat. Nyt pinta-alaa on yhteensä varastojen kanssa noin 2 200 m², toimitusjohtaja **Petteri Soinu** kertoo.

Muutto on ollut valtava urakka, vaikkei itse muuttomatka ollutkaan pitkä. Pelkästään varastossa oli noin 35 000 eri artikkelia muutettavaksi.

– Pahoittelut asiakkaille, kun tavarat ovat olleet sekaisin ja hintalappuja puuttunut, Soinu pahoittelee.

ASIAKKAITA LAAJALTA ALUEELTA

Nyt vuoden jälkeen tavarat alkavat löytää paikoilleen, vaikka paljon on vielä kesken. Soinu on ilokseen huomannut, että uusi paikka on otettu hyvin vastaan ja asiakkaita on saatu laajemmaltakin alueelta.

– Vanhoja tietenkään unohtamatta! Heidän ansiostaan tätä voidaan tehdä ja kehittää, Soinu kiittelee.

Soinu kehottaa tutkimaan rohkeasti Koneksin tarjontaa myös paikan päälle.

– Asiantunteva henkilökuntamme auttaa parhaan kykynsä mukaan ratkaisemaan ongelmia ja löytämään oikeat tavarat eri tarpeisiin.

Elinvoimaa ja hyvinvointia edistävä Laitila

Laitilassa toimii kaksi kaupunginhallituksen alaista jaostoa, elinvoima- sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto. Jaostojen tehtävänä on muun muassa edustaa kaupunkia jaostolle kuuluvissa asioissa, päättää oman osa-alueensa asioista sekä jakaa avustuksia.

Elinvoimajaoston puheenjohtaja Jukka Alkio.

– Elinvoimaa ovat meidän vahva yritys- ja elinkeinosektorimme, monipuoliset kaupan palvelut sekä lukuisat yhdistykset, virkeät kylät ja hienot tapahtumat. Mikä tärkeintä, elinvoimaa ovat kuntalaiset. Ilman aktiivisia asukkaita ei tuloksia tai vaikuttavuutta elinvoimaan synny, Alkio summaa.

Alkio mainitsee myös hyvät peruspalvelut sekä panostukset koulutiloihin, kulttuuriin ja liikuntaan. Myös Lahtonen on tyytyväinen kaupungin liikuntatarjontaan.

– Laitilassa on esimerkiksi eri-ikäisen väestön liikuntaa tukevia liikuntaseteleitä. Aina tietysti voisi olla enemmän, esimerkiksi pyörätieverkosto voitaisiin laajentaa kattamaan useamman koulumatkaa, Lahtonen pohtii.

FYYSISIÄ JA SÄHKÖISIÄ PALVELUJA

Alkion mukaan kaupunki on huolissaan fyysisten palvelujen turvaamisesta. Asiaa käsitellään hänen mukaansa lähes toistuvasti eri yhteyksissä.

– Laitilan kiinnostavuutta ja kaupungissa asiointia tulee lisätä, Alkio pohtii.

Myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaosto on tarttunut aiheeseen.

– Varhalle antamassamme lausunossa olemme painottaneet sosiaali- ja terveyspalveluiden paikallisuuden tärkeyttä. Koemme, etteivät varsinkaan sosiaalipalvelut toimisi etänä. Näemme myös, että Laitila on sen kokoinen paikka, että täältä tulee löytyä oma terveyskeskus, Lahtonen kertoo.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston puheenjohtaja Hanna Lahtonen.

JAOSTOJEN TOIMINTA NÄKYVÄ MYÖS KUNTALAISILLE

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen jaoston puheenjohtajan **Hanna Lahtosen** mukaan jaoston tehtävänä ei ole toimia sosiaali- ja terveystieteiden jatkumona vaan edistää terveyttä sekä hyvinvointia tukevaa toimintaa ja kaupunkiympäristöä. Jaoston toiminta näkyy esimerkiksi jaettuina avustuksina sekä Varhalle (Varsinais-Suomen hyvinvointialue) annettuihin lausuntoihin.

– Budjetissamme on tänä vuonna myös 15 000 euroa laitilalaisten äitien synnytyskulojen korvaamiseen, Lahtonen kertoo.

Jukka Alkio toimii elinvoimajaoston puheenjohtajana. Elinvoimajaoston toiminta näkyy kuntalaisille esimerkiksi keskustan kehittämisen elinvoimaisuushankkeena, uusien asuntoalueiden kaavoituksena, liikennepuiston sijoituspaikan valmisteluna sekä kierrätyskeskuksen toiminnan kehittämisenä.

ELINVOIMAINEN LAITILA

Laitila on Alkion mielestä varsin elinvoimainen kaupunki, josta jaostojen perustaminen on yksi osoitus.

“Täällä on kyllä suht hyvin kaikkea”

Yhytimme kaksi lautilalaista ja kysyimme heidän kokemuksiaan kunnan palveluista sekä elinvoimaisuudesta.

Mitä kysyimme?

1. Mitkä kaupungin palvelut ovat parhaiten tukeneet sinun terveyttäsi ja hyvinvointiasi?
2. Toivoisitko joitakin palveluja lisää?
3. Onko Laitila mielestäsi elinvoimainen kaupunki?
4. Voisiko kaupungin elinvoimaisuutta mielestäsi jotenkin parantaa?

Tiina, 43

1. Liikuntapalvelut. En hirveästi käytä muita palveluita, paitsi hammaslääkärinä. Se on toimiva ja hyvä.
2. No liikuntapalveluita voi aina olla lisää, mutta täällä on kyllä suht hyvin kaikkea.
3. On tämä pieneksi kaupungiksi aika elinvoimainen. Vähän terveyskeskus ja muut mietityttävät, kun ei vielä tiedä mitä niiden kanssa käy. Tällä hetkellä suht elinvoimainen.
4. Aina palveluita voisi olla lisää. Jos miettii vaikka keskustaa, onhan se ollut elinvoimaisempi. Se on tosin osa nykykehitystä, eihän esimerkiksi Turunkaan keskusta ole enää yhtä elinvoimainen. Nykyään kaikki tuntuu siirtyvän sähköiseksi.

Tessa, 28 ja Ilmari, 5 kk

1. Neuvolapalvelut tulevat ensimmäisenä mieleen, siellä on tullut nyt rampattua vuoden verran. Neuvola on mielestäni ollut oikein toimiva. Olemme käyneet alkuvuodesta myös vauvauinnissa, ja uimahalli on ollut oikein hyvä. En ole tainnut vielä muita palveluita tarvitakaan.
2. Ei ole tullut mitään ainakaan toistaiseksi mieleen. Itse harrastan naapurikunnissa, mutta tiedän, että esimerkiksi lapsille on hyvät harrastusmahdollisuudet Laitilassa.
3. Mielestäni Laitila on elinvoimainen. Laitila on hyvien kulkuyhteyksien varrella, eikä tule ainakaan mieleen, että täältä puuttuisi jotain.
4. Varmasti voisi parantaa. Ainahan kaikkia plussajuttuja voisi olla, mutta ei ainakaan itselle tule mitään erityistä mieleen.

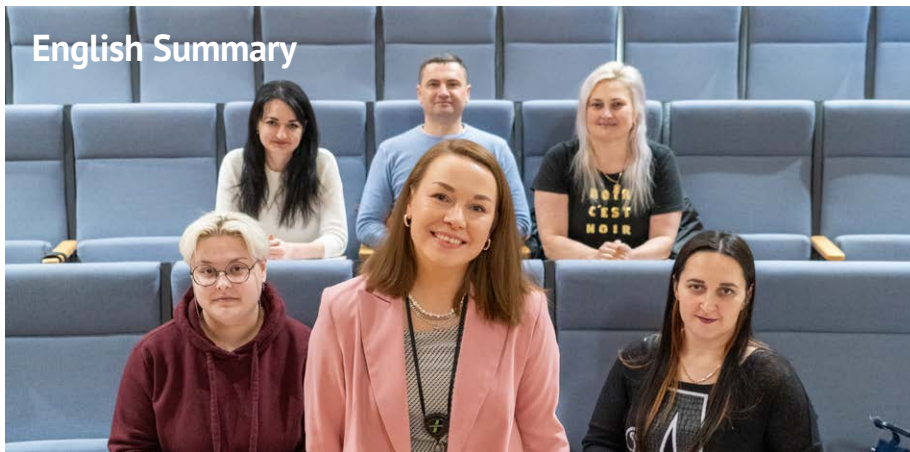
<p>kuorossa vierekäin</p>	<p>KOOMIKKO MICHAEL</p>	<p>liittoja</p>	<p>XANGO</p>	<p>NASEVA</p>	<p>ho-nata</p>	<p>NÄILLÄ KYLÄ-YHDISTYS</p>	<p>myy osissa</p>	<p>ARVATA 7 NUMEROA</p>				
<p>VILLAN TUOTANTOON</p>				<p>VAI-NON KOHDE</p>	<p>TUUP-PIA</p>		<p>MIK-ROON</p>	<p>LAI-TILAN KYLÄ</p>				
<p>AMPUMISTA</p>					<p>RYPY-TÖN</p>			<p>VAN-KEUK-SISTA</p>				
								<p>TÄSSÄ-KIN</p>	<p>RAJAH-TÄVÄÄ</p>			
					<p>57 +43 ?</p>			<p>POLII-TIKKO MART</p>		<p>NÄR-KÄS-TYS</p>		
					<p>KUUMEISEN SEKAVAA PUHETTA</p>		<p>-SUOLI</p>		<p>YLIS-TYS YKSI-TYISET</p>			
					<p>→</p>						<p>VOITTI JYT-KYLLÄ 2011</p>	<p>KILPIS-JÄR-VELLA</p>
					<p>Os</p>		<p>SUVUN MIE-HIÄ</p>	<p>BRITTI-BANDI</p>				
<p>SUUN-TAUS</p>	<p>LEH-MUK-SESTA</p>	<p>re-servi</p>	<p>HAT-TUUN-KIN</p>	<p>KATAJAN KAIMAT</p>				<p>REHUSSI LAADIT-TAVIA</p>				
<p>-lista</p>			<p>TULLA VAU-RAAKSI</p>			<p>RAAHEN NAAPU-RINA AUTO</p>		<p>ELG KUVOT-TAA</p>				
<p>KERAMIKASSA KÄYTETTÄVÄ</p>							<p>TERÄS-PUH-TAAT</p>	<p>KAN-GETA</p>	<p>RAVI-VERBI</p>			
<p>256</p>	<p>SUO-SITTU SEURA-PELI</p>	<p>VAKAU-MUKSET</p>	<p>herkkä</p>	<p>NAISIA MYÖS TI-</p>	<p>LAI-TAVIA SAVU-</p>							
<p>AUTTAATÄLLENTÄMISSÄ</p>								<p>MAITO-ALAL-LA</p>				
<p>TASOI-TIN</p>					<p>TAH-RAA-VIA</p>							
<p>teräviä</p>								<p>SO-NETTI</p>				
<p>LAITILAN KYLÄ</p>			<p>TIS-MAL-LEEN</p>		<p>PÄÄ-LYS-TEITÄ</p>			<p>PAL-VOTTU</p>				

VOITA LEFFALIPPUJA!

www.sanaris.fi/ laadinta Teemu Pallonen, toteutus Heli Kärkkäinen

Ratkaise ristikko ja voita leffalippuja!

Arvomme kaikkien oikeat avainsanat (värillisiin ruutuihin tulevat kolme sanaa) lähettäneiden kesken 6 kpl Laitilan kino -leffalippuja (2 lippua per voittaja). Voit osallistua sähköisesti osoitteessa www.laitila.fi/ristikko tai lähettämällä ristikon avainsanat osoitteeseen Laitilan kaupunki, Hallinto/asiakaslehti, PL 25, 23801 Laitila. Vastausten tulee olla perillä 31.5.2024 mennessä. Suoritamme arvannon 3.6.2024 ja ilmoitamme voittajille samana päivänä. Palkinnot postitetaan voittajille. Hävitämme osallistuneiden yhteystiedot arvannon jälkeen.

Integration at school is all about language

The Ukrainian population of Laitila has long been an important part of the town's identity, with over 8% of comprehensive school-age children being of Ukrainian origin. Laitila offers preparatory education for basic education, which helps Ukrainian children to learn Finnish and integrate into the Finnish school system.

The aim of the teaching is for the children to learn the Finnish language, explore Finnish culture and schooling, and manage everyday life. Both children and young people with an immigrant background who have recently immigrated to Finland and children and young people born in Finland can attend.

The individual needs of pupils are taken into account in the teaching. Integration has gone well for the most part, although the language barrier and traumatic experi-

ences of war pose challenges.

Once pupils have sufficient Finnish language skills they can be integrated into full-time general education. Finnish language learning continues for a long time, and pupils are supported by S2 teachers, who teach Finnish as a second language.

The learner's own motivation plays a big role. If Finnish is used at school and during the child's leisure time, the learning process is significantly improved. This is where Finnish-speaking friends can be of great help.

Of course, learning for young Ukrainians does not end after secondary school. The next goal for many is to obtain a vocational qualification. At this stage, TUV (preparatory education for upper secondary qualification) is the right pathway to a career for many. In addition to language studies, TU-

Laitila's languages on display at the main library

Languages spoken in Laitila are featured each month in the Laitila Main Library's "Language of the Month" campaign. The aim is to raise awareness among the residents about the languages spoken in the area and about the possibility of borrowing material from the library in these languages.

During the year, the library will introduce you to Romanian, Tagalog, Latvian, Vietnamese, Tigrinya, Polish, Estonian, Thai, Turkish, Ukrainian, Malayalam and Portuguese.

The library has materials available for borrowing in the language of the month. In addition, every month there is a family event where the language of the month is explored in more detail.

VA training involves learning more about Finnish society and working life, as well as life management skills.

Laitila has been recognised for its active role in the integration and employment of Ukrainians. In 2023, Laitila received the "Elinkeinopoliittinen kuntateko" award, which is awarded annually to a municipality, its partner organisation or an employee who has contributed significantly to improving the local business environment.

Multiculturalism Council to support integration

A Multiculturalism Council has been set up in Laitila. Its mission is to monitor current issues related to multiculturalism, promote integration and intercultural communication, and foster cooperation between different actors and bodies.

The Multiculturalism Council is made up of representatives of various associations, communities, and businesses. The Council also includes Town Council members **Tiina Saari** and **Virve Aho**.

"Over 10% of the population in Laitila have an immigrant background. It's easier to understand each other if we're more fa-

miliar with each other's customs and cultures better," says Aho.

According to Saari and Aho, integration is also promoted outside the formal measures. It can be supported in many everyday situations, from day-care and school to hobbies and workplaces. A positive attitude and a welcoming atmosphere from native Finns are prerequisites for integration.

"It is also very important to hear immigrants' thoughts on what they want and what we Finns can do to make integration easier for them," says Saari.

“We serve the interests of the people of Laitila”

Employment and economic development services (TE services) will be transferred from the state to municipalities next year. With the reform, Laitila will join the Turku employment area, which will include 23 municipalities in Finland. The City of Turku is the responsible municipality in the area, and some of the tasks will be transferred to other municipalities in the area.

The TE services reform is part of the Government's legislative package on the reorganisation of public employment and business services. It aims to improve the efficiency of employment services by bringing them closer to citizens.

Laitila has a strong will to organise the town's employment services locally and independently.

“We serve the interests of the people of Laitila, and we want to be able to serve people and businesses face to face in our own neighbourhoods. This enables us to think about local needs and solutions according to what is best for us,” says **Eila Pappila**, Head of Employment and Immigration Services in Laitila.

- **Energy Expo** 20 April
- **Laitila Egg Market** 15–16 June
- **Kaivola Summer Theatre** 28 June–21 July
- **Jazzkukko Festival** 24–28 July
- **Concert at Restaurant Louhenlinna** 18 August
- **Market Day** (Hullun Kukon toripäivä) 24 August
- **Evening markets** on Thursday evenings from June to August
- **Leinmäki Summer Market** on Friday evenings

Україна

Багатокультурна рада на підтримку інтеграції

У Лайтілі створено Багатокультурну раду. Її завдання - стежити за актуальними подіями багатокультурного суспільства, сприяти інтеграції та міжкультурному діалогу, а також зміцнювати співпрацю між різними суб'єктами й органами.

До складу Багатокультурної ради входять представники різних асоціацій, спільнот і бізнесу. До неї також входять члени міського уряду **Тііна Саарі** та **Вірве Ахо**.

- У Лайтілі відсоток людей іноземного походження становить понад 10 %. Ми краще розуміємо один одного, коли краще знаємо звичаї та культуру один одного, - каже пані Ахо.

На думку Саарі та Ахо, інтеграція може відбуватися і поза формальними заходами. Її можна підтримувати в багатьох повсякденних ситуаціях - від дитячого садка і школи до хобі та роботи. Позитивне ставлення корінних фінів і доброзичлива атмосфера є передумовами для інтеграції.

- Дуже важливо також вислухати думки та побажання іммігрантів про те, як ми, фіни, можемо полегшити їхню інтеграцію, - каже Саарі.

Мови Лайтіли представлені на заході в бібліотеці

Кожній з мов, якими розмовляють у Лайтілі, буде присвячено свій місяць у рамках заходу «Мова місяця» в міській бібліотеці Лайтіли. Мета заходу - підвищити обізнаність про мови, якими розмовляють у місті, і про те, що в бібліотеці можна ознайомитися з матеріалами цими мовами.

Упродовж року в міській бібліотеці будуть представлені такі мови: румунська, тагальська, латиська, в'єтнамська, тигринья, польська, естонська, тайська, турецька, українська, малайлам і португальська.

У бібліотеці будуть представлені матеріали мовою місяця, які можна взяти в тимчасове користування. Крім того, щомісяця проводитимуться сімейні заходи, на яких мови місяця приділятимуть пильнішу увагу.

Інтеграція в школі - вся справа в мові

Українське населення Лайтіли вже давно є важливою частиною міської ідентичності: понад 8 % дітей молодшого шкільного віку мають українське походження. Лайтіла пропонує підготовче навчання до початку базової освіти, що допомагає українським дітям вивчити фінську мову та інтегруватися у фінську шкільну систему.

Мета навчання - вивчити фінську мову, познайомитися з фінською культурою та школою, а також набути навичок повсякденного життя. У програмі навчання можуть брати участь як ті, хто нещодавно іммігрував до Фінляндії, так і ті, хто народився у Фінляндії, діти та молоді люди, що мають іноземне походження.

При цьому враховуються індивідуальні потреби учнів. У більшості випад-

ків інтеграція проходить успішно, хоча мовний бар'єр і травмуючий досвід війни наносять свій відбиток.

Після досягнення достатнього рівня володіння фінською мовою учні можуть перейти до загальноосвітньої школи. Вивчення фінської мови триває протягом тривалого часу, і учням допомагають вчителі, які викладають фінську мову як іноземну (S2).

Важливу роль відіграє мотивація самого учня. Якщо фінська мова використовується не тільки в школі, а й у вільний час, процес навчання стає набагато ефективнішим. Велику допомогу тут надають фінномовні друзі.

Навчання юних українців не закінчується в початковій школі. Для багатьох із них наступною метою є отримання професійної кваліфікації. На цьому ета-

**ЛІТНІ
ПОДІЇ**

- Енергетична виставка 20.4.
- Ячний ярмарок у Лайтілі 15.6-16.6.
- Літній театр "Кайвола" 28.6.-21.7.
- Jazzkukka 24.-28.7.
- Домашній концерт у Лоухенліні 18.8.
- Ринковий день "Божевільний півень" 24.8.
- Вечірній ярмарок у червні-серпні ввечері кожного четверга
- Літні ринки Леінмякі ввечері щоп'ятниці

пі підготовче навчання для дипломних програм (TUVA) для багатьох є вірним шляхом до отримання професії. Крім вивчення мови, навчання TUVA включає в себе знайомство з фінським суспільством і трудовим життям, а також навички управління життям.

Місто Лайтіла отримало визнання за активну роль в організації інтеграції та працевлаштування українців, що принесло йому 2023 року нагороду за внесок муніципалітету в економічну політику.

«Ми служимо інтересам жителів Лайтіли»

Наступного року послуги центрів зайнятості перейдуть від держави до муніципалітетів. У результаті реформи Лайтіла приєднається до регіону зайнятості Турку, до якого увійдуть 23 муніципалітети Фінляндії. Турку стане відповідальним муніципалітетом регіону, але деякі завдання будуть передані іншим муніципалітетам.

Реформа центрів зайнятості є частиною загальних заходів уряду щодо забезпечення зайнятості. Її мета - підвищити ефективність роботи центрів зайнятості, наблизивши їх до громадян.

У Лайтілі твердо мають намір організувати надання послуг у сфері забезпечення зайнятості самостійно. Мета полягає в організації послуг всередині муніципалітету.

- Ми служимо інтересам жителів Лайтіли, щоб мати можливість обслуговувати людей і підприємства віч-на-віч на місцевому рівні. Ми знаємо місцеві потреби і здатні ухвалювати рішення з урахуванням власної зацікавленості, - каже менеджер з працевлаштування та імміграції Лайтіли Ейла Паппіла.

Rakenna pesäsi Laitilaan!

Laitila tarjoaa isoja ja kohtuuhintaisia omakotitalotontteja kauniissa kulttuurimaisemassa Vakka-Suomen sydämessä.

Olemme suunnitelleet monipuolisen tonttivalikoiman, josta jokainen löytää sopivan paikan sille omalle kotipesälle. Uudet asuinalueemme sijaitsevat vain kukonaskeleen päässä keskustan palveluista, kouluista ja päiväkodeista, ja 8-tielle hurauttaa muutamassa minuutissa. Meillä on tilaa myös yksilöllisille ratkaisuille ja omaleimaisille kotipesille! www.laitila.fi/tontit

